

Владимир Колев

Сезонът на мечтите

... В съседната махала доживяваше последните си дни старица. Обитаваше масивна едноетажна каменна къща, с покрив от сиви плочи, покрити с мъх.

Неин съсед и мой приятел беше дочул от възрастните нещо потреващо. На тавана на къщата ѝ се намирала страхотна ценност. Истински стар грамофон. От тия, с огромните фунии, като във филмите на Чаплин.

Някога преди много години, мъжът на бабката работил в митичната Америка. Прибрал се с грамофон и долари. Постъпил мъдро – с доларите построил къща и купил ниви. А грамофонът?... – Той утвърждавал собственика си, бивш обикновен селянин в друга, по-висока категория – на тия, които разбират от модерното в живота!

Вероятно, в част от хубавите си години човекът е бил доволен от себе си?...

Дядото отдавна си беше отишъл. Но грамофонът беше някъде там, горе... Поради това таванът излъчваше някакво сияние, което ни пошури.

Не знам защо тази машинка така развинти въображението ни? Още повече, че си няхахме идея какво бихме могли да правим с нея? И как бихме обяснили на родителите си откъде я имаме?

Но знаехме, бяхме убедени, че трябва да бъде наша!

Договорихме се с Иван. Петнадесет минути преди полунощ, трябваше да се срещнем.

Защо чак в полунощ? – Вероятно по това време съм започнал да чета първите криминалета. Като дете Едгар По изпъваше кожата на гърба ми от възторг.

Спах в отделно крило на къщата. Когато исках да се измъкна през нощта, показно си лягах вечерта още в осем. И заключвах вратата на коридора. Родителите ми бяха доволни че синът им, поне на моменти, може да бъде така кротък и приятно разсъдителен.

До единия от прозорците на стаята, откъм улицата, растеше черница. А аз се катерех по дърветата почти с ловкостта на маймуна...

И тази вечер си легнах рано. Дали от жегата на лятната нощ, дали от нещо друго, но сънят все не идваше. Стрелките на будилника се бяха слепнали и едва мърдаха. По едно време, все пак се унесох. Събудих се отведнъж и погледнах циферблата. Време беше...

Нощ, осветена от пълна луна. Вървах тихо по смълчаните улици. От време на време, зад някоя от дворните врати чувах предупредително изръмжаване. Всички кучета в селото ме познаваха, но среднощната ми

разходка ги безпокоеше. През деня, същите тези рошльовци, с типична кучешка безхарактерност, ми въртяха опашка. Но сега бе нощ. Време, през което се събуждат инстинктите от времената на благородните кучешки прадеди. Изръмжаването беше послание – хубаво, разхождай си се, но си върви по пътя и не спирай пред къщата ми!

Иван изникна бързо, като изпод земята.

От тук-нататък разговаряхме само с очи.

Естествено, нямахме никакъв предварителен план. След кратко колебание прескочихме уличния зид. Ти-и-хо, тихичко се вмъкнахме в къщата. Малък коридор, мирис на дом, лишен от присъствието на енергични стопани. В дъното дървена стълба, подпряна на капака към тавана. Където се намираше...

Блъснах се в някакъв медник, който не можеше да бъде видян в тъмното. Звукът от удара беше за нас като оръдеен изстрел. Замерзнахме. И прекарахме дълги минути така, като статуи. Всеки застинал в позата, в която мигът го бе обездвижил.

Откъм стаята на бабката не се чу и звук.

Внимателно запълзахме по стълбата. Все пак не сме били лишени от елементарна съобразителност. Носехме си малка парафинова свещ. При драсването на кибритената клечка прокътят вторият оръдеен изстрел – Иван стъпи в някакво старо тенекиено корито. И в този момент доловихме ясно, че долу...

... Старицата се размърда върху скърцащото желязно легло. Чу се как се опитва с пъшкане да седне, а после вероятно се канеше да стане.

Знаете ли на какви чудеса са способни понякога кльошавите детски крака?

Излетяхме и се спотаихме всред бурените в дъното на двора. Не смеехме да въздъхнем по-дълбоко, а сърцата ни ехтяха като камбаната на селската църква. Очаквахме старицата всеки момент да се появи на вратата. Като архангел на справедливото възмездие.

Кой да ти знае, че няма женски архангели?...

Чак тогава осъзнахме величината на прегрешението си. Бяхме тръгнали да крадем! И то – най-ценното, което старицата притежаваше...

Ето, тя излезе с бавни, несигурни стъпки. Застана пред къщата и се огледа.

Ясен спомен, картина – почти снимка!

Бели коси, огрени от жълтеещата като тиква луна. Беше особено това среднощно смесване на цветовете – бялото на косите и златножълтото на луната. Старицата стоеше и се заслушваше.

В този момент го осъзнах. Или го почувствах по някакъв надсети-вен начин. Всъщност, тя надали е търсела някакви пакостници?... По това време в селото беше събитие да изчезне кокошка или кутия кибрит.

Бабката се заслушваше за нещо друго.

Тя беше вече на границата между двата свята – този и отвъдния. В тези минути, тя вероятно бе излязла да провери дали не е дошла очакваната гостенка.

За нея светът вече е имал други измерения. Месеците, дните и часовете са се били слели в едно безкрайно очакване на облекчението.

А ние, глупавите малки хлапета се бяхме напъхали там, където не ни е мястото. В този коридор – между изтляващия живот и смъртта.

След около месец старицата почина. Наследниците ѝ побързаха да бутнат каменната къща. Един ден, минавайки край купчината боклуци останали от бутането, видях охлузена дървена кутия, която някога е била с позлатени кантове. До нея смачкана, затисната от камъни и мазилка, се показваше и фунията.

Възрастните са наистина груби хора!

Стоях, гледах останките от грамофона и ми беше тъжно. Наистина тъжно. В този момент вероятно съм се разделял с нещо. От мен се е изкубвало – какво?... – Част от детството, може би?...

Захаросана идея на толкова родители романтици. Че детството е времето на безметежните дни и красивите мечти.

Детството наистина е времето, през което човек се научава да мечтае. Но и времето на уроците и шамарите. Много често корави, предупредителни уроци-шамари!

Друг спомен. Още по-ранен.

... Мария беше някак по-различна. Не си спомням да се е засмяла, да е подскачала, да е крещяла. Като нас, дивите и здравите.

Загрижените възрастни, с тайнствено изражение ни посвещаваха на уху в една голяма, общоизвестна тайна. Че Мария е болна. И добавяха – много болна. Допълваха: толкова болна, че...

В това „че“ се беше спотаила някаква заплаха. Това „че“ беше бомба, която всеки момент можеше да избухне.

Една сутрин ни съобщиха, че Мария е умряла.

Странна новина...

Бабите и дядовците ни водеха на погребения на баби и дядовци. Бабите и дядовците умираха и това беше в реда на нещата. Но, смъртта на малък човек разместваше пластове в главите ни.

Мама ми даде едно цвете и ме заведе, като възпитано и добро дете

да се простя с Мария.

До този момент надали си бях казал и две думи с нея. Но, ние принадлежахме към едно племе. Към една масонска ложа. Или – ако щете – към най-многочислената общност – общността на децата. Децата са повече даже от китайците...

И – естествено – трябваше да се простим!

Чувствах се донякъде горд. И се опитвах да се държа сериозно, като възрастен. Макар че новите обувки ужасно ми убиваха.

Когато влязох в стаята с ковчега не бях тъжен, а любопитен. Мария лежеше сред много, много цветя. Вероятно смъртта ѝ е била през пролетта.

Отстрани се суетяха баби и лели. Нещо оправяха, за нещо много важно, тихо се съвещаваха.

До ковчега бе приседнала майка ѝ. Хлипаше тихичко, отчаяна толкова, колкото може да бъде отчаян човек. Невярваща, че очакваното все пак е станало.

Изпълни ме усещането за уважение към смъртта. Тя беше нещо наистина сериозно. Тя отиваше не само при старците и бабите. Можеше да отиде при всеки.

Можеше да дойде и при мен!

В този момент осъзнах, че съм смъртен. Откритие, което не донесе радостта на новото познание.

Урок от тия, коравите.

Не, детството не е само сезонът на мечтите! То е също така и времето на уроците извън училище!

Все пак тогава, в тази ухаеща на тамян стая не стана лошата магия. Не се прекърших! Уважението към смъртта не прерасна до преклонение пред нея.

Просто я приех.

ИЗВЪН РЕДОВЕТЕ НА РАЗКАЗА: Бях студент. Разхождах се по улиците на селото. На стеблото на черешово дърво бе забоден с кабърчета некролог. Майката на Мария. Май, разцъфтели череша и... смърт. Странно... – Ами, странно... През май, когато цъфтят черешите, не може да има нищо странно, нали!

КРАЙ

© Владимир Колев

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11915>]